

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

42. An quando mater probabiliter timet se esse in statu peccati mortalis,
teneatur abstinere à supradictis medicamentis, si speretur, vt dictum est,
foetum in lucem edendum, & baptizandum fore? Sed ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

non potest licite adhiberi. Ita docet Dicastillus de *Iust.* lib. 2. tract. 1. disp. 10. dub. 13. num. 169.

3. Sed difficultas, an cum medicamentum profus debium est, nunc auxilium aut mortem sit allatum, possit adhuc adhiberi si salus infirmi omnino desperata sit, ut si in casu nostro mater & foetus perituri sint, nullumque apparet auxilium. Et affirmativam sententiam ego cum Sanchez olim docui quam me citato impugnatur Trullench in *Decal. tom. 2. lib. 5. cap. 1. dub. 4. num. 66.* sed fatetur meam sententiam non esse improbabilem.

RESOL. XLII.

An si adfit spes ut possit salus in lucem prodire teneatur mater cum periculo ipsius vite supra dicta medicamenta non adhibere, ut foetus baptizetur?

Et an in praedicto casu mortaliter peccet Medicus contra charitatem talia remedia applicando, & mulier assumendo?

Et si tali remedio non adhibito, valde probabile esset utrumque moriturum; eo vero adhibito probabile esset matrem saltem posse conservari, an in tali casu possit adhiberi? Ex p. 7. tract. 5. Ref. 37.

Sup. hoc in §. 1. **R**espondeo affirmativè; dico igitur quod si adfit probabilis spes, ut matre ab illis medicamentis abstinente possit foetus in lucem prodire, & mortaliter peccat contra charitatem medicus talia medicamenta applicando, & mulier assumendo. Et ratio est quia praeceptum charitatis illam obligat ad praestendam viam suam corporali vitam spirituales proximi extremè indigentis, qualis est puer non baptizatus. Vnde Layman in *Theol. mor. lib. 3. p. 3. c. 4. n. 4.* sic ait: Si autem foetus animatus est, medicinas, quae directè ad foetus occisionem tendant puta venenum, dilacerationem, &c. adhibere numquam licitum est: cum hominem innocentem per se, & directè nefas sit occidere; medicinas autem, quae per se ac directè ordinatae sunt ad sanitatem matri conferendam, licet per accidens timeatur foetus occisio, v. g. venae sectione, pharmacum ventris purgativum adhibere non est illicitum; si certo medicorum iudicio mater cum prole ante natiuitatem ejus moritura sit, nisi ejusmodi medicamentum adhibeatur. Ratio est, quia innocentem per accidens, & praeter intentionem in casu necessitatis occidere, à recta ratione alienum non est. In proposito autem casu occisio maxime per accidens contingit; cum enim foetus pendeat à vita, & salute matris, atque rarissimum sit, foetum vivum progigni post mortem matris; ideo, si ad procurandam salutem matri medicamentum praebetur, tendit secundario ad salutem foetus, licet per accidens illi noceat. Confirmatur: quis enim neget, invadente fera matrem, ipsi licitum fore, imò etiam in praecepto naturali, ut fuga vitam suam certo interitui exposita liberet, sit possit, quamvis cum probabilissime abortus periculo? Verumtamen in casu unico repugnabit charitatis legi, matris vitam medicamento servare cum probabili periculo necandi foetus, si, non adhibito tali medicamento, demortua matre creatur, foetum vivum in lucem edendum; & baptizandum fore. Cujus ratio est, quia ordo charitatis postulat, ut vita spiritualis animati foetus praeferratur vitae corporali ipsius matris. Ita Layman, cui adde Candidum in *Disquis. tom. 1. Disquis. 1. art. 1. dub. 1. n. 3.* Trullench in *Decal. to. 2. lib. 5. c. 1. dub. 4. n. 4.* Lessium lib. 2. c. 3. dub. 6. n. 33. Sanchez de *matrim. lib. 9. disp. 20. n. 17.* Vnde Dicastillus de *Iust. lib. 2. tr. 1. disp. 10. dub. 13. n. 168.* sic ait: Tunc autem lege charitatis repugnabit matris vitam medicamento servare cum probabili pe-

riculo necandi foetus, si non adhibito tali medicamento, & mortua matre, creatur foetus vivum in lucem edendum, & baptizandum fore. Ratio est, quia ordo charitatis postulat, ut vita spiritualis animati foetus praeferratur vitae corporali ipsius matris. Hunc tamen casum vix esse possibilem testatur Sanchez n. 17. Mihi tamen constat, & me ferè praesente bis contigisse, ut mortua jam matre, foetus ederetur vivus, & baptizaretur. Quorum primum casum, cum narraffem olim Excellentiss. D. Ioanni Alvarez de Toledo, Comiti Croyano, paulo post contigit, ut foemina communis conditionis difficili partu laboraret; at Comes pro insigni sua pietate, & misericordia, qua semper apud omnes commendatus fuit, per duos, tredecim dies curavit, ut semper sine intermissione, & Chirurgus aliquis adesset, & Presbyter, ille ut matrem mortuam dilectaret, hic ut foetum extractum baptizaret. Vitumque factum est. Ita ille.

Nota tamen cum Lessio, quod si tali remedio non adhibito probabile esset utrumque moriturum; eo vero adhibito probabile esset matrem saltem posse conservari, in tali casu licitè posset illud adhiberi.

RESOL. XLIII.

An quando mater probabiliter timeat esse in statu peccati mortalis, teneatur abstinere à supradictis medicamentis, si speretur, ut dictum est, factum in lucem edendum, & baptizandum fore?

Sed rota difficultas est in casu verò, in quo mater mortaliter esset certa de sua vita spirituali, an tunc teneatur pati mortem corporalem pro vita spirituali prolis? Idem dicendum est, quando quis ex iustitia tenetur vitam spirituales alterius consulere, v. g. in Pastoribus Ecclesiarum tempore pestis, ne subditi fideles sine Sacramento Penitentiae moriantur. Ex part. 7. tractato 5. Ref. 38.

§. 1. **A**ffirmativè respondet Eminentiss. D. meus Card. de Lugo de *Iust. to. 2. disp. 10. §. 1. n. 133.* ubi sic ait: Dixi attentò ordine solius naturae, quia difficultas est, an attentò ordine gratiae id licitum sit: videtur enim obligari mater ad abstinendum tali remedio, ne filius in utero moriatur abique baptismo; cum debeat salutem spirituales sui filij propriae vitae temporali praeferre, juxta supradicta, quare Tertianus, n. 33. & segg. dicit, si mater ipsa probabiliter timeat, se esse in statu peccati mortalis, & damnationis, non tenetur ob spirituales salutem filij altinere ab illo remedio, quia non tenetur vitam spirituales propriam continere pro vita spirituali alterius, quando vero certa esset de sua salute aeterna, & certum etiam esset, filium consequitur animae salutem eo modo: quod duo raro, inquit, poterunt evenire, tunc matrem obligari ad ferendam mortem, ejusque periculum subeundum propter salutem spirituales filij.

2. Haec tamen distinctio quoad utramque partem videtur inutilis: quoad primam quidem, quia si mater in statu peccati mortalis sit, non ideo à timet probabiliter se esse in statu peccati, non ideo à procuranda salute spirituali filij exculatur, sed potius ad eum finem obligatur ad procurandum statum gratiae, ad quem potest se per contritionem, & sacramenta praeparare. Alioquin nec Parochus, nec ullus tenetur etiam ex officio ad subveniendum proximis in extrema necessitate spirituali cum periculo vitae, quando probabiliter timerent se esse in statu peccati mortalis, quod falsum omnino est: tenetur enim se constituere in statu gratiae, ut debito modo suo muneri satisfaciant. Quoad secundam etiam partem distinctio illa non subsistit, quia si ad hujusmodi obligationem requireretur

quiretur certitudo de propria salute, & certitudo de salute futura proximi, vanum ferè & metaphysicum magis quam morale redderet præceptum illud, quod debemus pro nostris proximis (scilicet ad minus extremè indigentibus) animas nostras ponere, si solum obligaret quando aliquis certus esset de propria salute aeterna acquirenda, si tunc moriatur; quod enim quisque hoc de se scire potest.

3. Melius ergo P. Sanchez, ubi *suprà* num. 17. dixit peccare contra charitatem matrem ejusmodi medicamentum assumendo casu quo spes probabilissima à Medicis conciperetur, fore ut matre cum vitæ suæ periculo ab iis medicamentis abstinere, factus in lucem prodire posset, ut baptizaretur; è contra verò adhibitis iis medicamentis, factus sine baptismo periret. Addit tamen hunc casum rarissimum esse, ac moraliter impossibilem, quia matre lethaliter ægotante, humores corrumpantur, & inficiunt alimentum, quo fœtus nutriendus erat, itaut penè miraculum sit, matre pereunte fœtum incolumem remanere. Hucusque Lugo.

4. Non desunt tamen Doctores contrariam sententiam tenentes, quam novissimè videtur Ludovicus Caspensis in *Curs. Theol. tom. 2. tr. 18. sect. 5. n. 139. & seq.* ubi sic ait. Vbi solum agitur de corporali vita filij & matris, etiam post animationem, licitum est matri sanguinem mittere, quia mater habet jus ad suum sanguinem tanquam scilicet servientem sibi neque tenetur illum intra se retinere cum tanto sui periculo, ut conservet vitam filij, sicut neque post natum filium tenetur mater retinere lac, etiam si necessarium sit vitæ prolis jam natæ ex utero. Deinde judicant Medici etiam si matri non applicetur remedium ad sanguinem mittendum, fœtus nihilominus non esset vivus nasciturus, tunc bene & licitè posset remedium illud applicari ad sanguinem fundendum; tunc enim jam non agitur de vita corporali prolis.

5. Secundò dicendum est, non teneri matrem pro salvanda vita spirituali filij, pati mortem corporalem, scilicet ad hoc ut filius baptizetur, quando ipsa timet probabiliter se esse in peccato mortali: non enim tenetur vitam spiritualem propriam contemnere pro vita spirituali alterius. In casu verò in quo mater esset moraliter certa de sua vita spirituali, est tota difficultas, an tunc teneatur pati mortem corporalem pro vita spirituali prolis, cujus decisio pendet ex communi questione, an pro salute spirituali proximi, teneamur propriam corporalem vitam perdere? Et multi affirmant esse scilicet obligationem. Alij verò dicunt hoc esse verum quando quis ex justitia tenetur vitam spirituali alterius consulere v.g. in Pastoribus Ecclesiarum tempore pestis, ne fideles subditi sine sacramento Pœnitentiæ moriantur. Alij autem docent, quavis in aliis casibus sit talis obligatio, negant tamen in nostro casu: & utraque sententia est probabilis, & tuta. Ita Caspensis.

RESOL. XLIII.

An liceat procurare abortum ad evitandum periculum vitæ, & infamiae alicujus puellæ pregnantis?

Et quando mater in aliqua infirmitate post fœtus animationem periculose laborat, & nullum aliud remedium sit, an possint præbere ei medicamenta directe tendentia in curationem, ut scilicet vena, balnea, pharmacum, &c?

Sed difficultas est, quando medicamenta aequè tendunt ad salutem matris, & ad mortem fœtus, ubi salus infirmæ omnino desperata est & fœtus etiam periret, an inquam in tali casu supradicta medicamenta liceat præbere?

Et aliqua alia contingentia circa hoc notantur & tandem

Tom. V.

docetur, quod non sint adhibenda medicamenta dubia in supradicto casu. Ex p. 3. tract. 5. & Milc. 1. Ref. 11.

§. 1. Negativam sententiam docent Tannerus in 2. 2. D. Thomas, disp. 4. q. 8. dub. 4. n. 8. Sanchez de matr. tom. 3. lib. 9. disp. 20. num. 10. Sylvius in 2. 2. D. Thom. q. 64. art. 7. quaeritur 4. conclus. 3. Finellius tract. de castres. part. 2. cap. 5. v. abortus, §. 1. n. 3. Azorius, & Zanardus ubi infra, Bellocchius in praxi Theol. mor. p. 2. q. 8. n. 78. Filiucius tom. 2. tract. 29. cap. 6. n. 130 & alij. Ratio est, quia non sunt faciendi mala, ut eveniant bona, & unde nullo bono fide honestari potest abortus.

2. At his non obstantibus aliqui ut notat Zanardus in direct. conf. part. 1. de sacram. marit. cap. 41. q. 17. & Azorius tom. 3. lib. 1. cap. 4. q. 1. docent in tali casu licitum esse procurare abortum, quia cum fœtus non sit animatus, nulli sit injuria si procuraretur remedium, ne concipiat. Deinde probabiliter asserunt Aragon, Sayrus, Lessius, Henriquez, & Reginaldus, Sanchez, & alij, quos citant, & sequuntur Layman in Theol. mor. lib. 3. sect. 5. tract. 3. part. 3. cap. 4. num. 4. & Homobonus tract. de cast. refer. part. 3. c. 4. quod quando aliud non suppetit remedium pro salute infirmæ matris, potest quis licitè procurare abortum, si fœtus nondum est animatus. Ergo etiam facere licitum erit in nostro casu. Negat hanc consequentiam Sanchez & adducit disparitatem rationis.

3. Sed illum impugnatur doctissimus Pontius de matr. lib. 10. cap. 13. num. 2. ubi sic ait. Si licet evacuatio fœtus nondum animati ad vitandam mortem matris, & restituendam sanitatē, licet etiam procurare abortum nondum animatum, cum ad famam, & statum conservandum opus erit; casus enim sese offerre potest adeò premens, ut nullo alio modo possit mulier eripi, nisi abortu fœtus nondum animati, quod tamen Sanchez non vult admittere, sed nullo convenienti assignato discrimine. Ita Basilus. Unde vel negandum in utroque casu licitum esse procurare abortum, ut negat Basilus, vel concedendum est in utroque casu licere, & hoc ultimum novissimè docet Franciscus Torreblanca de mag. lib. 2. c. 43. n. 10. ubi sic ait. Quando ex partu concepto evidens periculum apparet, vel quod puerpera soleat ad extremum deduci, aut nimis arcta sit, aut fama ejus lædatur, aut aliter vitæ discrimen, vel existimationis possit subire, bene poterit poculum abortionis præberi, dum fœtus tamen non erit animatus. Ita Torreblanca, qui, ut vides, aperte docet licere procuratio nem abortus ad tuendam vitam, vel honorem puellæ pregnantis. Sed hæc opinio sit probabilis, judicent viri docti, mihi enim omnino non placet. Sed quia incidit sermo de abortu.

4. Notandum est hic obiter, quòd si mater in aliqua infirmitate post fœtus animationem periculose laboraret, & nullum aliud remedium sit, possunt præberi medicamenta directe tendentia in curationem, ut scilicet vena, contra Pontium de matr. lib. 10. cap. 14. n. 6. & Valquez opusc. de restit. cap. 2. §. 1. dub. 7. n. 28. & c. §. 2. dub. 6. n. 23. etiam balnea, & pharmaca ad purgationem ventris, quia mater habet jus ad talia medicamenta, licet indirectè, & per accidens ex illis sequatur mors fœtus. Ita communiter DD. Sed difficultas est, quando medicamenta aequè tendunt ad salutem matris, & ad mortem fœtus, ubi salus infirmæ omnino desperata est, & fœtus etiam periret, an inquam in tali casu liceat supradicta medicamenta præbere? Negativè respondent Corduba, Lopez Rodriguez & Vega apud Sanchez de matr. tom. 3. lib. 9. disp. 20. n. 19 & 20. at ipse affirmativam sententiam docet etiam in casu dubij.

5. Et hanc sententiam docent etiam Ioan. de la Cruz in direct. part. 1. præcept. 5. q. 1. dub. 7. concl. 3. & Villalobos in sum. tom. 2. tract. 12. dub. 13. num. 2. ubi sic asserit. [Quando la medicina y gualmente se orde-

C 2

Sup. hoc in duabus ref. seqq. & sup. in Ref. 38. §. 1. confirmat fin. & lege etiam doct. Ref. & §. not. seq. & Ref. not. 1. post seq.

* Sup. hoc sup. in Ref. 36. §. Nec valet à lin. 7. & in Resolut. 38. quamvis in ista vitima ref. sit pro fœtu etiam animato.

Sup hoc sup. in Ref. 38. & 39.

Sup. hoc sup. in Ref. 40.

Sup. hoc casu dubij ibidem §. Sed difficultas, & in fin. §. Et hanc hujus Ref.